

Rešerše

Radek Pilař

Vypracovali:

Klára Trsková, kurátorka Národního filmového archivu

Martin Blažíček, řešitel výzkumného projektu 4525/2021 Videoarchiv Radka Pilaře podpořeného Státním fondem kinematografie

Zdroje biografie

- Josef Brukner a kol., Radek Pilař: obrazy, ilustrace, animovaný film, video. Praha: Slovart 2003.
- Archiv pozůstalosti Radka Pilaře
- Informační rozhovor s Janem Kotmannem vedl Martin Blažíček, květen 2022.
- PAF: Martin Blažíček, Konečná verze – Mediální pohyby v experimentální animaci Radka Pilaře. Olomouc: PAF reader 2021.
- Miroslav Klivar, Nová umění v Čechách. Praha: Regulus 2001, s. 70.
- Aloisie Rambosková, Radek Pilař, Radek Pilař: Video. Vsetín: Okresní vlastivědné muzeum 1988.
- Radek Pilař: Absolutní opona. Svitavy: Městské muzeum a galerie ve Svitavách, 1991
- Cinepur: Martin Blažíček, Trable s Rumcajsem aneb co počít s českým videoartem 90. let. 2017, <<http://cinepur.cz/article.php?article=2479>>, [cit. 26. 7. 2021].
- AVIT: <https://www.avit-restart.cz/AVIT-Restart/AVIT_vcera.html>, [cit. 20. 5. 2022]
- Monoskop: <https://monoskop.org/Radek_Pila%C5%99>, [cit. 26. 7. 2021].
- Artyčok: <<https://artycok.tv/38938/flare-up>>, [cit. 26. 7. 2021].
- Abart: <<https://cs.isabart.org/person/1091/exhibitor>>, [cit. 26. 7. 2021].
- FaVU VUT: <<https://performance.fva.vutbr.cz/ARCHIV/CDROM/inner/sub/pribeh.htm>> [cit. 26. 7. 2021].
- FAMU: <<https://www.famu.cz/cs/fakulta/o-famu/historie-skoly/>> [cit. 26. 7. 2021].

Profil

Narozen: 1931, Písek, Československo (roz. Radomil Vojtěch Rokúsek, změna příjmení v 11 letech)

Úmrtí: 1993, Praha, Česká Republika

Studium, stáže, workshopy

- 1946–1950 Písecké gymnázium
- 1950 Přijat ke studium na UMPRUM (k Emilu Filovi) a AVU (k Vlastimilovi Radovi)
- 1950–1955 Studium na AVU v malířské škole Vlastimila Rady

- 1961 Cesta do Nizozemska, seznámení s tvorbou skupiny Cobra
- 1963 Cesta do Paříže na 3. pařížské bienále (III. Biennale de Paris)
- 1963 Přiját do SČSVU
- 1963 Zrušení členství v SČSVU
- 1979 Opět členem SČSVU

Pedagogické působení (výběr)

- 1985 Spoluzakládá kabinet animované tvorby na FAMU (společně s B. Pojarem, J. Jarošem a J. Kubíčkem)
- 1990 Zakládá Oddělení elektronické animace a multimediální tvorby na FAMU
- 1991 Spoluzakládá katedru animované tvorby a videa na FAMU, kde působí jako pedagog
- 1992 Spoluzakládá s Tomášem Rullerem Ateliér videa a multimediální animace na FaVU v Brně, působí zde jako pedagog 1 semestr (ukončeno předčasným úmrtím)

Kurátorská praxe

- 1989 Garant video instalace výstavy čs. listopad 90 tiskové centrum OF Mánes, Praha

Organizační činnost

- 1987 zakládá obor videa při Svazu českých výtvarných umělců v Praze
- 1990 spol. s Petrem Skalou spoluzakládá Asociaci videa a intermediální tvorby (AVIT) navazující oboru videa při SČVU v Praze.

Ocenění

- Zlatá medaile Za socialistickou výchovu
- Rytířský řád úsměvu (Polsko)
- Čestná listina nejlepší knihy pro děti (NSR)
- Cena animovaných filmů (Austrálie, Sydney)
- Čestné uznání nakladatelství Mladá fronta
- Ars Kroměříž, Paví pero
- Ilustrátor roku Opava
- Bronzová medaile IBA (Lipsko)
- Čestné uznání Lidového nakladatelství

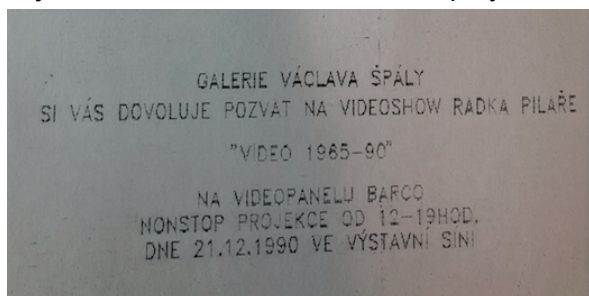
Zdroj: Aloisie Rambosková, Radek Pilař, Radek Pilař: *Video*. Vsetín: Okresní vlastivědné muzeum 1988.

- 1970 Cena za nejlepší inscenaci pro děti v Mahenově činohře v Brně, Jak se stal Rumcajs loupežníkem, R. Pilař výprava; zdroj: <<https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=29655&mode=5&lang=cz>>, [cit. 26. 7. 2021].
- 1977 Ocenění na festivalu Ars film, Kroměříž
- 1989 Cena Stříbrný tanečník za nejlepší animovaný film na festivalu krátkých filmů Huesca 89

- 1989 Člen spolku grafiků Hollar, ASIFA a UVU
- 1990 Čestný občan města Jičína
- 1993 Cena na 6. Videofestu, Berlín
- 1992 Člen Rady Unie výtvarných umělců, Umělecké rady FAMU, Umělecké rady Ministerstva školství, Media archivu

Samostatné výstavy (výběr)

- 1973 Radek Pilař dětem, Galerie Albatros, Praha
- 1974 Ilustrace Radka Pilaře, Divadlo hudby (Galerie Titanic), Olomouc
- 1976 Radek Pilař: Kresbou, barvou, kamerou, Galerie výtvarného umění, Cheb
- 1977 Radek Pilař: Obrazy, Městské muzeum a galerie, Vodňany (Strakonice)
- 1977 Radek Pilař: Krajina fantazie, Městské muzeum a galerie, Vodňany (Strakonice)
- 1977 Radek Pilař: Obrazy, kresby, ilustrace, Severočeská galerie výtvarného umění, Litoměřice
- 1978 Radek Pilař: Gemälde, Illustrationen, Filme, Československé kulturní a informační středisko, Berlín
- 1979 Kresbou, barvou, kamerou, Kabinet grafiky (Oblastní galerie výtvarného umění), Olomouc
- 1980 Radek Pilař: Kresbou, barvou, kamerou, Galerie Fronta, Praha
- 1982 Radek Pilař dětem, Malá galerie Československého spisovatele, Brno
- 1982 Radek Pilař - Barvou, kresbou, kamerou, Dům umění, Opava
- 1988 Radek Pilař: Video, Okresní muzeum (Zámek Vsetín), Vsetín
- 1990 Radek Pilař: Fotoasambláže, Dům kultury ROH, Malá scéna, České Budějovice (České Budějovice)
- 1989 Radek Pilař: Pohled do dílny, Malá galerie Melantrich, Praha
- 1990 Videoshow Radka Pilaře a videoperformance pro dvacet monitorů, Irenu a Vojtěcha Havla, Galerie Václava Špály, Praha

- 1991 Radek Pilař: Absolutní opona, Městské muzeum a galerie, Svitavy
- 1991 Radek Pilař: Absolutní opona, Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, Jihlava
- 1994 Radek Pilař: Výběr z díla, Dům umění, Ostrava
- 1994 Radek Pilař: Výběr z díla, Galerie výtvarného umění, Poruba, Ostrava
- 1995 Radek Pilař: Výběr z díla, Okresní vlastivědné muzeum, Šumperk
- 1998 Radek Pilař: Obrazy, Mánes, Praha
- 2002 Radek Pilař: Obrazy, grafika, ilustrace, fotoasambláže, animovaný film, videoart, Galerie Portyč, Písek
- 2002 Radek Pilař: Obrazy, grafika, ilustrace, fotoasambláže, animovaný film, videoart, Prácheňské muzeum v Písku, Písek
- 2002 Radek Pilař: Obrazy, grafika, ilustrace, fotoasambláže, animovaný film, videoart, Galerie Zámeček - Ernestinum, Příbram

- 2008 Radek Pilař: Obrazy, koláže, Galerie V kapli, Bruntál
- 2008 Radek Pilař: Neznámý, obrazy, Galerie V kapli, Bruntál
- 2008 Radek Pilař: Neznámý známý, Zámek Bruntál, Bruntál
- 2008 Radek Pilař: Neznámý známý, Zámek Jičín, Jičín
- 2009 Radek Pilař, Galerie výtvarného umění, Havlíčkův Brod
- 2010 Rumcajsův svět Radka Pilaře, Zámek Jičín, Jičín
- 2018 Znamé i neznámé podoby Radka Pilaře, Centrum Bohuslava Martinů, Polička (Svitavy) – pozn. v rámci výstavy projekce filmu *Písnička pro sklíčka*; zdroj: <<https://www.cbmpolicka.cz/cz/18-uncategorised/1041-zname-i-nezname-podoby-radka-pilare-detska-vernissaz>>, [cit. 26. 7. 2021].

Zdroj: Radek Pilař. Online: <<https://cs.isabart.org/person/1091/exhibitor>>, [cit. 26. 7. 2021].

Další prezentace

- 1989 Performance na JIP Bulovka, spojen srdcem na monitor Tesla; zdroj: Archiv R. Pilaře
- 1991 Radek Pilař: Absolutní opona, Galerie bratří Čapků, Praha; zdroj: Jaroslav Vanča, Pilařovo video. Český deník IX, 1991.
- 2014 Znamé i neznámé podoby Radka Pilaře, Becherova vila, Karlovy Vary – pozn. v rámci výstavy projekce filmu *Písnička pro sklíčka* Regionální televize; zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=pz0_wxWoP5s>, [cit. 26. 7. 2021].
- 2010 10. Ekumenický festival, OS Zebín, Jičín (projekce části filmu *Musica Picta* s komentářem muzikologa Jiřího Pilky); zdroj: <<http://www.kna.cz/admin/files/Image/kn.Jicin/plakat-vetsi.jpg>>, [cit. 26. 7. 2021].
- 2012 festival TINA B. – Art & Happiness, projekce pásma filmů v BIO OKO; zdroj: <<https://vltava.rozhlas.cz/festival-soucasneho-umeni-tina-b-2012-5084343>>, [cit. 26. 7. 2021]; <<https://www.artmap.cz/tina-b-videoart/>>, [cit. 26. 7. 2021].

Poznámka: na výstavách po roce 2000, na kterých se kurátorsky podílel Jindřich Štreit (Bruntál, Jičín) se nepromítaly žádné Pilařovy filmy.

U výstav s názvem „Obrazy“ mohl být vystaven i videoart viz. zpráva Právo, 1998; Albatros Praha, Mladá fronta Praha, Filmový klub BIB Bratislava, Opava, Štětín (nedatováno); zdroj: Aloisie Rambosková, Radek Pilař, Radek Pilař: Video. Vsetín: Okresní vlastivědné muzeum 1988.

Skupinové výstavy (výběr):

- 1958 Umění mladých výtvarníků Československa 1958. Obrazy a plastiky, Dům umění města Brna, Brno (Brno-město)
- 1958–1959 Umění mladých výtvarníků Československa 1958. Obrazy a plastiky, Jízdárna Pražského hradu, Praha
- 1959 Jindřich Hegr, Jaroslav Papoušek, Radomil Pilař, Růžena Tikvová: Obrazy, sochy, Galerie mladých, Praha
- 1959 Čtyři malíři, Galerie mladých, U Řečických, Praha
- 1960 Výstava stipendijních prací za léta 1958-1959, Praha (Hlavní město Praha), Praha
- 1966 Výstava mladých / Exposition des jeunes, Dům pánů z Kunštátu, Brno

- 1969 Mateřídouška a Sluníčko vesničkám SOS, Malá galerie Československého spisovatele, Praha
- 1972 5. bienále užité grafiky Brno 1972, Mezinárodní výstava ilustrace a knižní grafiky, Dům pánů z Kunštátu, Brno
- 1978 Severnímu městu, Kulturní středisko Nisa, Praha
- 1979 Čeští ilustrátoři dětem, Mánes, Praha
- 1979 Výtvarní umělci dětem, Praha
- 1980 Výtvarní umělci k 35. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou, Praha
- 1980 9. bienále užité grafiky Brno 1980: Mezinárodní výstava ilustrace a knižní grafiky, Dům pánů z Kunštátu, Brno
- 1980 Výstava českých a slovenských ilustrací pro malé děti, Galerie Československý spisovatel, Praha
- 1982 Nejhezčí dětem - přehlídka knižních ilustrací nakladatelství Albatros za rok 1981, Mánesova síň, Karviná
- 1983 Ilustrátoři dětem, Dům umění, Ostrava
- 1984 Sto let české dětské knihy, Dům umění, Opava
- 1984 Grafické techniky I.: Litografie, Galerie d, Praha
- 1984 11. Bienále užité grafiky Brno 1984: Mezinárodní výstava ilustrace a knižní grafiky, Dům pánů z Kunštátu, Brno
- 1985 Vyznání životu a míru. Přehlídka československého výtvarného umění k 40. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou, Praha
- 1985 Vyznání životu a míru. Přehlídka československého výtvarného umění k 40. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou, Dom kultúry, Bratislava
- 1987 Obrazy a sochy. Výstava pražských členů Svazu českých výtvarných umělců, Mánes, Praha
- 1987 Obrázky ze Sluníčka (Výstava předních ilustrátorů k 20. výročí časopisu Sluníčko), Galerie Fronta, Praha
- 1987 Ilustrace, děti, umělci. Užité a volná tvorba ilustrátorů dětské knihy, Krajská galerie, Hradec Králové
- 1988 Výtvarníci animované tvorby, Mánes, Praha
- 1988 13. Bienále užité grafiky Brno 1988, Brno
- 1988 Salón pražských výtvarných umělců '88, Park kultury a oddechu Julia Fučíka, Praha
- 1989 Současná česká grafika, Mánes, Praha
- 1989 Den videa, Průmyslový palác, Bubeneč, Praha
- 1989 Den videa, Park kultury a oddechu Julia Fučíka, Praha
- 1989 Fotodrift (malba, grafika, objekt), Galerie Centrum, Praha
- 1990 Výtvarníci Prahy 8, Kulturní dům Ládví, Praha
- 1990 Přírůstky 1980 - 1990, Severomoravská galerie výtvarného umění (1982-1989), Ostrava
- 1990 Současná česká kniha, Mánes, Praha
- 1990 SČUG Hollar po 20 letech přerušené činnosti, Galerie Václava Špály, Praha
- 1990 účast na filmovém festivalu Vidéoformes 90, Clermont-Ferrand
- 1990 Querspur Linz
- 1991 Jak liška udělala kotrmelec aneb To jsem tedy nečekali..., Galerie Sýpka-Vlkov, Osová Bítýška (Žďár nad Sázavou)
- 1991 Kouzelná skříňka / Magic Box, Galerie d, Praha

- 1992 Grafika členů Sdružení českých umělců grafiků Hollar, Galerie moderního umění, Hradec Králové
- 1992 Spolek výtvarných umělců Mánes, Mnichovo Hradiště (Mladá Boleslav)
- 1992 Sdružení českých umělců grafiků Hollar: Členská výstava k 75. výročí založení, Mánes, Praha
- 1992 Sdružení českých umělců grafiků Hollar (k 75. výročí založení), Oblastní galerie Vysočiny, Jihlava
- 1992 Členská výstava Spolku výtvarných umělců Mánes, Mánes, Praha
- 1993 Inter-Kontak-Grafik - Praha '93, Mánes, Praha
- 1993 Identité d'aujourd'hui / Identity Today: L'art contemporain Hongrois, Polonais, Slovaque, Tchèque / The Contemporary Czech, Hungarian, Polish, Slovak Art, Centre de Conférences Albert Borschette, Brusel
- 1993 výstava ARCO, Madrid (v galerii vystaveno *Yes No Yes*, bez účasti tvůrce, posmrtně)
- 1994 Český obraz elektronický, Mánes, Praha
- 1996 Přírůstky 1991 - 1995, Dům umění, Ostrava
- 1997 Čeští ilustrátoři dětem, Městská galerie Art Club, Týn nad Vltavou (České Budějovice)
- 1998 Tvůrci animovaného filmu a ilustrátoři dětské knihy, Městské muzeum, Týn nad Vltavou (České Budějovice)
- 2014 Jihočeská krajina, Prácheňské muzeum, Písek
- 2017 AMIWHATIAMTHINKINGABOUT?, Kasárna Karlín, Praha 8
- 2017 Vtipná ilustrace, Galerie Moderna, Praha
- 2018 Den videa 1989/2018, Průmyslový palác, Bubeneč, Praha
- nedatováno: Sdružení českých umělců grafiků Hollar: Letní výstava členů, Galerie Hollar, Praha; zdroj: Radek Pilař. Online: <<https://cs.isabart.org/person/1091/exhibitor>>, [cit. 26. 7. 2021].
- 1989 spolupráce na informační výstavě Československý listopad 89, galerie Mánes, Praha (vysílání videodokumentace listopadových událostí různých autorů, do 3. 12. – 20. 12. 1989); zdroj: Archiv Radka Pilaře (IMG_2994)
- nedatováno: Umění života a míru Praha; zdroj: Aloisie Rambosková, Radek Pilař, Radek Pilař: *Video*. Vsetín: Okresní vlastivědné muzeum 1988.

Zdroj: Miroslav Klivar, *Nová umění v Čechách*. Praha: Regulus 2001, s. 70.:

- 1988-1989 MIDEM, Cannes (katalog v BnF: <<https://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb399411862>>, [cit. 26. 7. 2021].)
- 1989 Festival Krátkých filmů Huesca
- 1990 Festival de creation video, Clermont-Ferrand
- 1990 Festival Querspur Linz
- 1991 IV. videobienále Fukni
- 1991 Festival Locarno
- 1992 Magie Box Videoinstalace, Kulturhaus Dreilich Spredlingen (Bürgerhaus Spredlingen, Dreieich, SRN)
- 1992 video Channel 52, San Francisco

Další zdroje:

- Ars Electronica v Linzi ? (výstřižek z Ateliéru o Ars Electronica 89, ČSR nezmiňuje)
- pozvánka na Alfa video 89 přišla poštou měsíc po konání akce, neúčast

Společné výstavy:

Bologna, Berlín, Milán, Oslo, Montreal, Poster of the Year Nishinomiya Ueno Matsuzaya Tokyo, DOI Photoplazza Tokyo, Bürgerhaus Dreieich, Kunstmesse München, AS Kalern, (nedatováno); zdroj: Aloisie Rambosková, Radek Pilař, Radek Pilař: *Video*. Vsetín: Okresní vlastivědné muzeum 1988.

Filmografie

1962/1983 Pinus - destrukční animace R. Pilaře z 60. let v předmětové projekci s hudbou skupiny Rezident A.C.E.V., vlastní produkce
 1964/1983 Botička - demosnímek. Autentické video-animace, předmětová projekce, zpracování kamerou s hudbou skupiny Rezident, vlastní reprodukce
 1978-1984 *Pozrite sa* - seriál 13 dílů TV, vyrobený v Bratislavě. Hudba K. Svoboda, námět J. Pacovský, R. Pilař, režie R. Pilař
 1980-1984 13 dílů (39-52) seriálu *O Rumcajsovi*, režie L. Čapek, výtvarník R. Pilař, produkce TV, Krátký film Praha
 1982 *The time* - poetický snímek ve spolupráci s produkcí IVOS Stockholm, animovaný film, video přepis
 1983 *In Applena Bör en Decka* - tři filmy v názoru video ve spolupráci s IVOS Stockholm a Svenska film institutem
 1985 *Jiří Škoch - fotografie na kamenech* - z výstavy čtyř výtvarníků v prostředí Putimské brány, autorská práce
 1985 *Jaroslav Papoušek - Petr Černý, Hoří má panenka, Hogo fogo Homolka atd.* - improvizovaná výstava na dvoře chalupy v Čimelicích. Autorská práce. Autenticamera edit video, vlastní produkce
 1985 *Jaroslava Pešincová a František Štorek* - výstava v Díle ve Zlaté uličce v Praze a zkouška divadelního souboru Lithothalia, autorská práce, A.C.E.V., vlastní produkce
 1985 *Videograf - proud vody* zpracovaný graficky kamerou se stylizovanou hudbou L. Beethovena, autorská práce, A.C.E.V., vlastní produkce
 1984 *Modré ozvěny* - elektronická hudba, autorská práce, A.C.E.V., vlastní produkce
 1985 *Voda* - hudba tria A. Vitouše, demosnímek, A.C.E.V., vlastní produkce, autorská práce
 1985 *Grafika podzimu* - improvizovaná výstava v lese ze série podzim - pokus o prezentaci grafiky v přírodním prostředí, o její splynutí s přírodou, A.C.E.V., vlastní produkce
 1985 *Velká dětská symfonie H. Romberga* - I. verze, "Rondo", námět J. Brukner, J. Pilka, R. Pilař, obraz a režie R. Pilař, produkce Music video Suprafon
 1985 Výtvarníci UP do 35 let - záznam výstavy užitého umění v Mánesu a náhodné setkání s hudbou M. Pavlíčka, Stromboli a V. Havla, produkce obor video a ČSVU
 1986 Vojta Havel - koncert pro jednoho člověka - improvizace na violoncello na zahradě J. Papouška, A.C.E.V., vlastní produkce, autorská práce
 1987 Jindřich Hégr, akad. malíř - Lipový betlém, A.C.E.V., vlastní produkce, autorská práce
 1987 *Zrcadlo času* - komponované video, hudba M. Pavlíček, M. Kocáb - 1. a 2. graficky zpracovaná verze, obraz a režie R. Pilař, produkce Music video Suprafon

1987 *Musice Picta - Čas slavnosti* - elektronický záznam a zpracování lidové střešnice s použitím manuální animace, pixilace a počítačové režie s hudbou O. Respighiho (*La befana*), hraje Česká filharmonie, obraz a režie R. Pilař, produkce Music video Suprafon

1987 *Musica picta - Čas smutku* - komponované video - lidové loutkové divadlo a Braunův Betlém s hudbou J. Suka (*Radúz a Mahulena*), námět J. Brukner, R. Pilař, J. Pilka, výtvarník obrazu a režie R. Pilař, produkce Video Music Suprafon

1988 *Salon II* - s hudební interpretací J. Koubkové, A.C.E.V., vlastní produkce, autorská práce

1988 *Výstava Pravoslava Rady v Bechyni* - a setkání s hudbou M. Kocába, produkce R. Pilař, P. Rada

1988 *Musica Picta - Čas něhy* - vizualizace skladby F. Chopina v provedení klavíristy M. Klíčnicka s použitím animace a autentických prvků, námět R. Brukner, R. Pilař, J. Pilka, obraz a režie R. Pilař, produkce Music video Suprafon

1988 *Svět lidí, svět názorů*, animovaná znělka vytvořená pro serii pořadů na hudbu J. Svobody metodou insert video only

1988 *Člověk a myšlení* - animovaná znělka pořadu "22", vytvořená na hudbu J. Svobody metodou insert video only

1988 *Botička* - animovaný film na téma čas. Hudba S. Havelka, námět a scénář J. Brukner a R. Pilař, výtvarník a režie R. Pilař, produkce Studio J. Trnky Praha

1989 *Musica Picta - Čas tance* - citace animovaného kresleného filmu, zpracovaný videorežii Gemini ze série "Pozrite sa" s hudbou A. Dvořáka, obraz a režie R. Pilař, námět J. Brukner, R. Pilař, J. Pilka, produkce Video Music Suprafon

1988 *Keramika* - stříhové video z výstavy v Paláci kultury, hudba Z. Rytíř, námět F. Kšajt, R. Pilař, produkce Orbis, obor keramiků a video SČVU, výtvarník obrazu a režie R. Pilař

1989 *Dřevo a kámen* - stříhové video z prací litografů, hudba Z. Rytíř, námět F. Kšajt, R. Pilař, obraz a režie R. Pilař, produkce Orbis

1989 *Velká dětská symfonie H. Romberga ze zámeckého archívu v Rodnici*, vizualizace hudby z přírodních autentických materiálů a s použitím animace a režijního zpracování, námět R. Brukner, J. Pilka, R. Pilař, obraz a režie R. Pilař, produkce Video Music Suprafon

1989 *Mánes v listopadu 89* - výpověď výtvarných umělců (Sopko, Demartini, Nešleha, Šuhájek, Kolíbal, Víková, Milkov a další) - Atmosféra Mánesa a dne stávky, ve spolupráci I. Tatička, vlastní produkce

1989 *Čas zkoušky* - ladění nástrojů a příprava na koncert Vojty Havla v atmosféře listopadu 89, vlastní produkce

1990 *Čas zastavení* - výtvarné zpracování části 2. věty a symfonie L. van Beethovena z koncertu OF, spolupráce s Music video Suprafon

1990 *Musica Picta* - hodinový uzavřený pořad vizualizované vážné hudby určené k výchově slyšení a vidění, námět J. Brukner, R. Pilař, J. Pilka, obraz a režie R. Pilař, produkce Music video Suprafon

1990 *Lemberk 90* - komponovaný videodokument s hudbou Ireny a Vojtěcha Havlových, autorské dílo vlastní produkce ve spolupráci s archivem oboru VHS

Zdroj: Česká televize: <<https://www.ceskatelevize.cz/porady/0-vecernicek/5631-filmografie/>>, [cit. 26. 7. 2021].

Filmová a televizní tvorba

- 1963 *Čutanovy kopačky*, režie Josef Vondráček
1963 *Jak jeden schod*, režie Josef Vondráček
1964 *Tygřík Pěťá*, režie Alexandr Zapletal
1964 *O zvědavých mýdlových bublinách*, režie Ludvík Ráža
1964 *Vysílání pro mateřské školy*
1964 *Písničky kolem nás*
1964 *O dráčku papíráčku*, režie Libuše Koutná
1964 *Tabule modrá jak nebe*, režie Alexandr Zapletal
1964 *Pohádky na dobrou noc*, režie Ludvík Ráža
1964 *Pojďte s námi za zvířátky*, režie Libuše Koutná
1965 *O netopýru Robinovi*, režie Věra Jordánová
1965 *Larus Ridibundus*, režie Josef Vondráček
1965 *Pohádkový zeměpis: uvádí loutka Pěťá Světošlápek*
1965 *Zvířátka a loupežníci*, režie Alexandr Zapletal
1965 *Pohádkové noviny*, režie Alexandr Zapletal
1967–1983 *O loupežníku Rumcajsovi*, režie Ladislav Čapek
1967 *Písnička pro sklíčka*, režie Václav Bedřich
1968 *Pohádky na přání*, režie Ludvík Ráža
1968 *Pohádky na přání*, režie Věra Jordánová
1970 *O vepříku a kúzletí*, režie Libuše Koutná
1970 *Sochařka z Poličky*, režie Jaroslav Boček
1972 *O statečné Kačence aneb Krčma hrůzy*, režie Jaroslav Boček
1973 *Kluci, pozor!*, režie Jaroslav Boček
1973–1974 *Dobrodružství kapitána Kuka*, režie Milan Horvatovič
1976 *Namalovaná písnička: Hrál mladý cikán na zámku*, režie Jaroslav Boček
1977 *Rumcajsí pohádka o vílíně šlojířku*, režie Ladislav Čapek
1978–1980 *Putování skřítky Hajáska*, režie Jaroslav Boček
1979 *Oranžová schránka*, režie Milan Horvatovič
1979 *Karlík, Anda a medvídek Panda*, režie Jaroslav Boček
1982 *Vonička*, režie Jiřina Pokorná
1982 *Petrík a Lucka v krajině púpav*, režie Ivan Renč
1983 *V jablíčku bydlí panenka*, režie Radek Pilař
1983–1984 *Pozrite sa!*, režie Radek Pilař
1983–1984 *Panáček Paneláček*
1984 *Chichi, chacha*, režie Ivan Renč
1985 *Rok se skřítkem Vítkem*, Ivan Renč
1988 *Botička*, režie Radek Pilař
90. léta *Zpívánky*
1992 *Od andulky po žízalu*, režie Petr Skala

Televizní znělky

- *Pohádky televizního kolotoče* (1963)

- *Znělka Večerníčku*, režie Václav Bedřich (obarveno v roce 1976) (1965)
- *Člověk a myšlení*, režie Radek Pilař (1988)
- *Svět lidí, svět názorů*, režie Radek Pilař (1988)
- *Jizvy, jiskry, jistoty*, režie Radek Pilař (1988)

Demosnímky (Výběr), režie Radek Pilař

- *Pin-up* (1961/1983)
- *Botička* (1964/1983)
- *Malování do vzduchu* (1965/1990)
- *Píseň hlemýžďů: Robert Desnos* (1965)
- *Barvy (též Fleky)* (1965)
- *Země, světlo, vzduch* (1982)
- *The Time* (1983)

Videozáznamy, režie Radek Pilař

- *Grafika podzimu* (1985)
- *Jaroslav Papoušek* (1985)
- *Jaroslava Pešicová a František Štorek* (1985)
- *Jiří Škoch: Fotografie na kamenech* (1985)
- *Výtvarníci UP do 35 let* (1985)
- *Vojta Havel – koncert pro jednoho člověka* (1986)
- *Jindřich Hegr: Lipový betlém* (1987)
- *Salon 88* (1988)
- *Vizitka oboru keramika* (1988)
- *Výstava Pravoslava Rady v Bechyni* (1988)
- *Malíř Svatopluk Sulek* (1989)
- *Dřevo a kámen* (1989)
- *Čas zkoušky* (1989)
- *Mánes v listopadu 89* (1989)
- *Lemberk 90* (1990)
- *Koncert U Kamenného zvonu* (1990)

Videoart, režie Radek Pilař

- *Videograf* (1985)
- *Zrcadlo času* (1985)
- *Musica Picta – Čas radování* (1985)
- *Musica Picta – Čas smutku* (1987)
- *Musica Picta – Hodina slavnosti* (1987)
- *Musica Picta – Chvilé něhy* (1988)
- *Velká dětská symfonie* (1989)
- *Musica Picta – Čas tance* (1989)
- *Musica Picta – Čas veselosti* (1989)

- *Musica Picta – Minuty strachu* (1990)
- *Flare up* (1991)
- *Painting* (1991)
- *Virtual Curtain (Virtuální opona)* (1992)
- *Yes, No, Yes* (1992)

Zdroj: Josef Brukner a kol., *Radek Pilař: obrazy, ilustrace, animovaný film, video*. Praha: Slovart 2003.

Charakteristika tvorby

Radek Pilař (1931–1993) byl český výtvarník, animátor, režisér a pedagog. V letech 1950–1955 studoval na Akademii výtvarných umění v Praze v malířské škole Vlastimila Rady a postupy z malby (kolážování, vrstvení, hry s kompozicí pomocí konstelací barevných ploch, kombinace abstraktních a zobrazivých prvků) s oblibou uplatňoval i při svých experimentech s médiem videa. Po absolutoriu AVU byl ovlivněn informelním příklonem k nevýtvarným materiálům, ale i novými expresivními směry 50. let. V roce 1963 se zúčastnil III. Pařížského bienále, po návratu do Československa začíná s experimenty s filmovým materiálem, tvoří první filmy metodou přímé animace na filmovém pásu, rukodělnými zásahy doplňuje i kamerový materiál. V témže období si pořizuje si projektor a magnetofon, začíná spolupracovat Československou televizí a Krátkým filmem Praha. Spoluzakládá dětské časopisy *Mateřídouška* a *Sluníčko*.

Vedle výrazné kariéry na poli malby, grafiky a scénické tvorby známé hlavně odborné veřejnosti se proslavil i mezi nejširším publikem jako autor ikonických a dodnes oblíbených televizních animací pro děti, například znělkou *Večerníčku* a seriálem kreslených pohádek o *Rumcajsovi*. V roce 1983 pracuje ve Švédsku na krátkých filmech pro Svenska Filminstitutet a za honorář si pořizuje VTR a kameru Sony, začíná produkovat své první videoexperimenty. V 80. a 90. letech dvacátého století byl pak klíčovým organizátorem videoartových umělců v Československu. Inicioval založení Oboru videa při Svazu českých výtvarných umělců, Asociace videa a intermediální tvorby. Dále se podílel na založení ateliéru videotvorby na FaVU v Brně a katedry animované tvorby a videa na FAMU v Praze, kde také působil do své předčasné smrti jako pedagog.

Zdroje:

- Josef Brukner a kol., *Radek Pilař: obrazy, ilustrace, animovaný film, video*. Praha: Slovart 2003.
- Martin Blažíček, *Mediální pohyby v experimentální animaci Radka Pilaře*. Olomouc: PAF 2021.
- **Monoskop**: <https://monoskop.org/Radek_Pila%C5%99>, [cit. 26. 7. 2021].
- **Artyčok**: <<https://artycok.tv/38938/flare-up>>, [cit. 26. 7. 2021].
- **Abart**: <<https://cs.isabart.org/person/1091>>, [cit. 26. 7. 2021]
- **Cinepur**: <<http://cinepur.cz/article.php?article=2479>>, [cit. 26. 7. 2021].

Publikace a výstavní katalogy

- Ivan Tatiček, Ivo Jebošek (red.), *Český obraz elektronický "vnitřní zdroje"*. Praha: studio DADA 1994.
- Aloisie Rambosková, Radek Pilař, *Radek Pilař: Video*. Vsetín: Okresní vlastivědné muzeum 1988.
- Miroslav Klivar, *Nová umění v Čechách*. Praha: Regulus 2001, s. 70.
- *Absolutní opona* (kat. výst.). Svitavy: Městské muzeum a galerie (ve spolupráci s Oblastní galerií Vysočiny v Jihlavě a Galerií bratří Čapků) 1991.
- *Vidéiformes 90: Festival de la Creation Video de Clermont-Ferrand* (kat. výst.). Clermont-Ferrand: Festival de la Creation Video 1990, s. 17.

Články a mediální výstupy

- Lenka Tomsová, Vrstvy Radka Pilaře, zdroj, 1988, č. 17.
- Eva Kúnová, Video na Salónu 89. *Ateliér*, 1989, č. 17.
- Josef Brukner, Radek Pilař – Fotoasabláž, video. *Ateliér*, 1990, č. 22.
- Petr Sládeček. Možnost jménem videoart. *Občanský deník*, 1990, 13. 10.
- Jaroslav Vančát, První kroky videoartu. *Panorama*, 1991, č. 2, s. 2–5.
- Jaroslav Vanča, Pilařovo video. *Český deník IX*, 1991.
- Jan Šmolík, Radek Pilař – hudební interpret, *Hudební rozhledy* 45, 1992, č. 7–8, s. 336–337.
- Odhalení čestného občana města Jičína. *Květy*, č. 9, 1998, 27.2. (pozn. článek zmiňuje výstavu v galerii Mánes)
- Bohdana Kerbachová, Počátky českého videoartu. *Illuminace*, 2006, 18(2), s. 141.
- **A2:** <<https://www.advojka.cz/archiv/2008/49/vyzkumny-projekt-cesky-videoart>>, [cit. 26. 7. 2021].
- **Cinepur:** <<http://cinepur.cz/article.php?article=2479>>, [cit. 26. 7. 2021].
- **PAF:** Martin Blažíček, *Konečná verze – Mediální pohyby v experimentální animaci Radka Pilaře*. Olomouc: PAF reader 2021.
- **National Gallery of Art:** <<https://www.nga.gov/features/experimental-cinema-in-eastern-europe/medium-experiments/painted-in-the-air-checkmate.html>>, [cit. 2. 8. 2021].
- Radek Pilař, Viva video, video viva. In: Jiří Ševčík a kol., *České umění 1980–2010*. Praha: Vědecko-výzkumné pracoviště Akademie výtvarných umění v Praze 2011, s. 495.
- televizní film *Kouzlo úsměvu*, režie Jana Michajlová, Československá televize Praha, 1980.

Další zdroje

Sladovna: <<https://www.sladovna.cz/vystavy/radek-pilar/>>, [cit. 26. 7. 2021].

Další postřehy

Dobový tisk v 90. letech akcentuje vliv popartu, se kterým se Pilař seznamoval již v 50. letech.

Pilař ve svých úvahách zmiňuje W. Benjamina (*Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti*), Viléma Flussera (symposium o díle V. Flussera v Goethe Institutu), Marshala McLuhana.

R. Pilař má v archivu výstřižky o pop artu, londýnských výstavách, Ars Electronica v Linzi.